Īpaši aizsargājama dabas teritorija

Svētes paliene

Svēte Floodplain

DABAS PARKS / NATURE PARK

Baltpieres zosis pavasari preti Svētes ietekai Lielupē.
White-fronted geese *Anser albifrons* during spring migration near Svēte estuary in Lielupe Fiver

Izveidots 2004. gadā
Platība – 931 ha
Natura 2000 teritorija, putniem starptautiski nozīmīga vieta

Galvenās dabas vērtības:
- regulāri applūstoša Lielupes un Svētes paliene;
- izcila atpūtas un barošanās vieta putnu pavasara migrācijas ceļā;
- īpaši nozīmīga ligzdošanas teritorija globāli apdraudētai grieze;
- sastopamas 3 īpaši aizsargājamas augu sugas;
- konstatētas 45 īpaši aizsargājamas putnu sugas.

Year of Establishment – 2004
Area – 931 ha
Natura 2000 site, internationally important bird area

Key Nature Values:
- Lielupe and Svēte floodplains are regularly flooded;
- excellent staging and feeding site in bird spring migration route;
- important nesting site for the globally threatened Corncrake;
- 3 specially protected plant species;
- 45 specially protected bird species.

Kāpēc te izveidots dabas parks

Dabas parks "Svētes paliene" izveidots, lai nodrošinātu izcilu dabas vērtību, galvenokārt retu un īpaši aizsargājamu savvaļas putnu un augu sugu un to dzīvotņu aizsardzību. Dabas parks atrodas Latvijas centrālajā daļā, Svētes un Lielupes palienēs, un administrāvi tas ietilpst Līvbērzes pagastā un Valgundes novadā. Teritorijas kopējā platība ir 931 ha. Tā ir ļoti nozīmīga savvaļas putnu aizsardzības teritorija Zemgalē. Lielākā daļa dabas parka atrodas Lielupes labajā krastā, tāpēc lieto arī otru šīs vietas nosaukumu – "Svētes lejtece".

Why was Nature Park Established

The key objective for establishing the Svēte Floodplain Nature Park is conservation of its exceptional nature values, mainly rare and specially protected wild bird and plant species, and their habitats. The nature park is situated in Central Latvia in the floodplains of Svēte and Lielupe Rivers. It lies within municipalities of Līvbērze and Valgunde. Total area of the site is 931 ha. This is one of the most significant sites for conservation of wild birds in Zemgale. Most of the nature park is situated on the right bank of the Lielupe River, hence the site is often referred to as the lower reaches of the Svēte River.

Jelgavas rajona tūrisma informācijas centrs
Jelgava Regional Tourism Information Center
Pasta iela 37, Jelgava
Tālr. / phone: +371 63022751
www.jrp.lv, www.livberze.lv, www.valgunde.lv

Putni Latvijā un pasaulē
Latvian Birding
www.putni.lv

Lauku ciruliš šeit ir bieži sastopama suga, kas ligzdo apkārtnes sausajās plavās un laukos, kamēr no slapjās palienes labprāt izvairās. Latvijā ligzdo ap 1,5 miljoni lauku ciruļu pāru un to skaits pat pieaug, tomēr pēdējo gadu novērojumi Jelgavas apkārtnē liecina, ka ciruļu skaits šeit ir samazinājies. Tas lielā mērā saistāms ar intensīvo lauksaimniecību, jo lielajās monokultūru platībās, ciruļim trūkst atbilstošu ligzdošanas vietu un barības.

Skylark *Alauda arvensis* is very common here and breeds on meadows and cultivated land in surrounding, but usually avoids the moist floodplain. In Latvia there is about 1,5 millions breeding pairs and numbers are still increasing. However amount of skylarks in Jelgava surrounding has declined in last years according to the monitoring data, due to intensive cultivation of monoculture crops.

Dabas parka karte / Map of the Nature Park

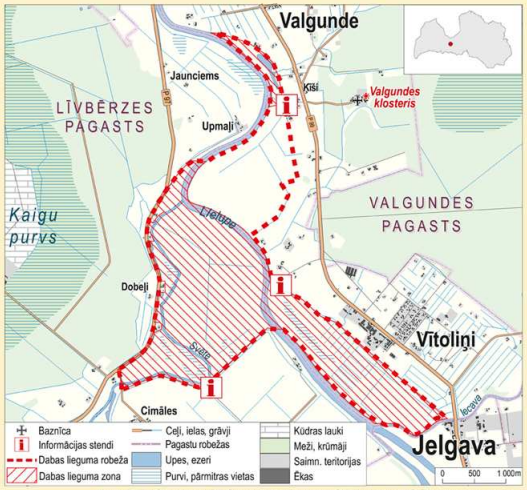

Karte: Baiba Strazdiņa, LDF. Sagatavota, izmantojot SIA Envirotech "GIS Latvija 2.0" datubāzi.

Lai nodrošinātu putnu atpūtas un barošanās iespējas pavasara migrācijas laikā, daļai dabas parka teritorijas noteikts sezonas liegums. Dabas lieguma zonā nedrīkst uzturēties no 1. marta līdz 1. jūnijam.

Seasonal restrictions apply to certain areas of the nature park to ensure conditions for bird resting and feeding during spring migration. Nature reserve area is closed to visitors between March 1 and June 1.

Putniem nozīmīga vieta

Vietas izcilo nozīmi putnu aizsardzībai nosaka dabas parkā ligzdojošās griezes (līdz 30 pāriem) un lielais pavasara migrāciju laikā sastopamo ūdensputnu skaits. Svētes palienē pavisam ir konstatētas 45 īpaši aizsargājamas putnu sugas. Svētes lejtecē pavasara migrācijas laikā vienlaikus uzturas līdz pat 20 tūkstošiem ūdensputnu. Tam pamatā ir teritorijas ģeogrāfiskais fenomens. Šī vieta atrodas Rietumeiropas–Baltijas–Baltās jūras migrācijas ceļā pirms Rīgas jūras līča. Lēnajām līdzenuma upēm palu periods ir ilgāks un palienes pārplūst plašāk, tāpēc vieta labāk piemērota putnu ilgākai atpūtai.

Important Bird Area

The number of Corncrakes nesting in the nature park (up to 30 pairs) along with the large number of migratory waterbirds determines the ornithological importance of the site. In total, 45 specially protected bird species have been registered in the Svēte floodplain. During spring migration, the lower reached of the Svēte River sometimes host as many as 20 thousand waterbirds. This is mostly due to the particular geography of the site. It lies along the bird migration flyway of the Western Europe–Baltic–White Sea and right before the Gulf of Riga. For slow-flowing rivers flooding period tends to be longer and larger territories are flooded. Thus, the site is suited for longer resting of birds.

Dabā viss ir saistīts

Jau kopš seniem laikiem cilvēku apziņā veidojies priekšstats, ka dabā cits citu apēd. Ekoloģijā to sauc par vielu, enerģijas un informācijas nepārtrauktu apriti, bet dabu noteiktā teritorijā – par ekosistēmu. Lielupes un Svētes palieņu ekosistēmas pamatu veido dažādu sugu barošanās attiecības.

Lai aizsargātu apdraudēto mazo ērgli, kurš ligzdošanas laikā te regulāri barojas, nepieciešams, lai palienē būtu pietiekams skaits lauku strupastu un varžu. Strupastes ēd augus, bet augiem vajadzīgs pietiekams daudzums saules gaismas. Vardes pārtiek no dažādiem bezmugurkaulniekiem, bet tiem vajadzīgi nektāraugi, kas ir prasīgi pret saules gaismu. Krūmi nomāc saules gaismu, un augu sastāvs mainās, kas tālāk ietekmē visu barības ķēdi. Līdzīgi ar zemes uzaršanu vai lauksaimniecības ķīmiju lietošanu, kas var izjaukt tradicionālās barības ķēdes attiecības un mazā ērgļa izzušanu.

Everything is Linked in the Nature

It is a historic human perception that in nature everyone is eaten by someone else. In ecology it would be called an uninterrupted cycle of matter, energy and information; within a certain natural area it is know as the ecosystem. The base of the Lielupe and Svēte floodplain ecosystem is the feeding patters of various species.

To preserve the Lesser Spotted Eagle, this floodplain that it uses for feeding has to have a certain number of common voles and frogs. Voles feed on plants that need a sufficient supply of sunlight. Frogs feed on various invertebrates that need nectar plants, which again require ample sunlight. Bushes, however, block sunlight; overgrowing with bushes results in a changing plant composition and subsequent impacts on the entire food chain. Hence, removal of bushes becomes one of the key activities for conservation of the Lesser Spotted Eagle. The same impact on food chain will be done with ploughing the meadow or using of chemical agents in agriculture.

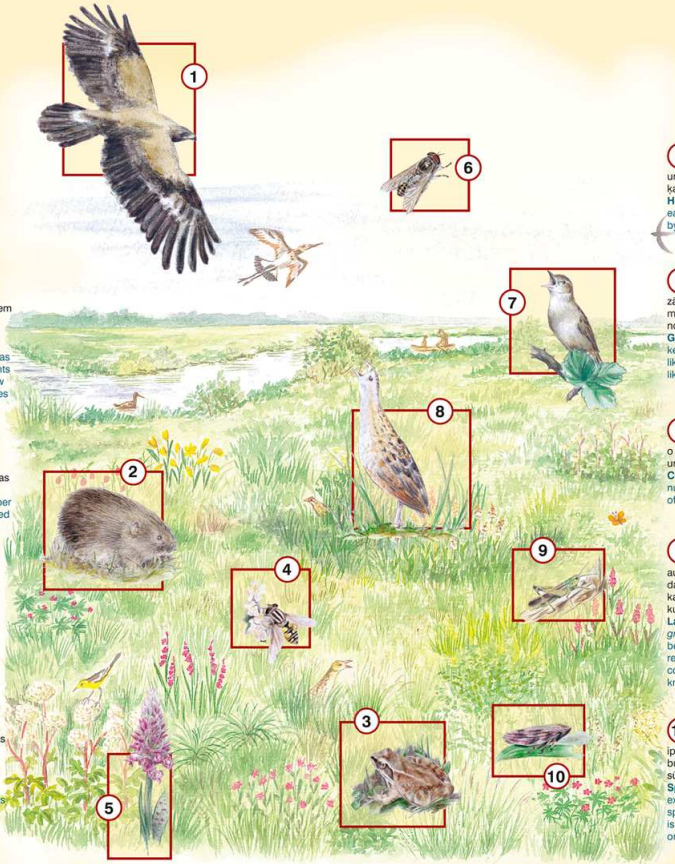

1 **Mazais ērgļis** – lidojot vai sēžot kāda vientuļa koka galotnē, uzmana strupastes un vardes pļavā
Lesser Spotted Eagle *Aquila pomarina* – in flight or atop of an single standing tree it is always looking out for some voles or frogs in the meadows

2 **Lauku strupaste** –pēc lieliem paliem upju ielejās vairs nav sīko graužēju, un ik pavasari strupastes lielos baros kolonizē šo "jauno zemi"
Common Vole *Microtus arvalis*– large areas of floodplains are deserted by small rodents after flooding, and every spring these 'new lands' are once again re-colonized by voles

3 **Varde** – regulē kukaiņu skaitu, atšķirībā no putniem ēd ari slēpti dzīvojošas un "negaršīgas" sugas
Frog *Rana temporaria* – controls the number of insects; opposite to birds, frogs also feed on hidden and unsavory species

4 **Ziedumuša** – apputeksnē ziedaugus, no ienaidniekiem pasargājas, krāsojoties dzelošās lapsenes krāsās
Flower Fly *Diptera Syrphidae*– pollinates flowers and as means of self-protection camouflages itself as a wasp

5 **Dzegužpirkstīte** – orhideju dzimtas augs, ko apputeksnē kukaiņi, parasti uzziedi jūnijā
Marsh Orchid *Dactylorhiza baltica* – a plant belonging to the orchid family, flowers in June and is pollinated by insects

6 **Dundurs** – uzrodas vasaras sākumā un vienu no tiem šovakar apēdis kārklu ķauķis
Horsefly *Tabanus species* – appears in early summer and one of them will be eaten by the Grasshopper Warbler tonight

7 **Kārklu ķauķis** – pa dienu slēpjas zālē, tekalējot gluži kā pele, dziedā naktis monotoni klusi tarkšķinot un pārtiek no noķertajiem kukaiņiem.
Grasshopper Warbler *Locustella naevia* – keeps well concealed and creeps in grass like a mouse, sings during the night insect-like dry ringing song and eats insects.

8 **Grieze** – ligzdo lielā skaitā, o biezajā zālē ir daudz kukaiņu un barības netrūkst
Corn Crake *Crex crex* – there are large numbers of nesting birds as the thick grass offers many insects and ample food

9 **Purva sisenis** – pārtiek tikai no augiem, tam nav piedēvējami tādi briesmu darbi kā radniecīgajam klejotājsisenim, kas citās zemēs noposta mīlzigas kultūraugu platības
Large Marsh Grasshopper *Mecostethus grossus* – feeds only on plants but it cannot be blamed for disasters inflicted by its relative, the Migratory Locust; in other countries swarms of these locusts are known to destroy huge crop fields

10 **Putcikāde** – tās kāpuri izdala īpašu vielu, ko saputo, ievadot tajā gaisa burbuļus. Šajās putu pikās kāpuri dzivo un sūc augu sulu, kamēr pieaug
Spittlebug *Philaenus spumaris* – its larvae excrete a specific fluid that is made spittle-like by adding air bubbles; the spittle is inhabited by the growing larvae that feed on plant juice

Uzdevums: atrodi, kur paslēpies ormanītis – griezei radniecīgs neliels putns, kura skaļi ritmisko svilpošanu var saklausīt nakts laikā?

Task: find the Spotted Crake *Porzana porzana* – a small bird related to the Corn Crake that could be heard rhythmically whistling at night.

Ievēro!

Nav aļļauts sezonas lieguma laikā no 1. marta līdz 1. jūnijam

Šīends izgatavots Latvijas Dabas fondā ietvaros projekta "Pļavienu plānu atjaunošana Eiropas Savienības svarīgām un bīstapsēm" ietvaros.
Tā satūrošanu atbildīga ir par uzturēšanu atbildīgā Valgundes novada pašvaldība.
The information board has been developed by the Latvian Fund for Nature within the framework of the project on Restoration of Floodplain Meadows for European Union species and habitats. Lielepe municipality supported the project and is responsible for maintaining the information board.

PALIENU PLĀVU ATJAUNOŠANA
Projekta nosaukuma saīsinājums: 2004. gada oktobris – 2008. gada jūnijs.
Sadarbības partneri: Dabas aizsardzības pārvalde, Latvijas Ornitoloģijas biedrība, 22 pašvaldības ar skartā Valgundes novada dome
Kopējais projekta budžets: 1 200 000 EUR, no tiem 75% – Eiropas Komisijas līdzfinansējums
Kopsaka vērtīgie: 31 īpaši aizsargājamas dabas teritorijas – Natura 2000 vietas visā Latvijā, to skaitā ar "Svētes paliene".
Projekta mērķi: • izstrādāsim vērtīgākos un pašlaik aizsardzīgo palieņu pļavu atjaunošanas;
• izstrādāsim dažādojošās apsaimniekošanas veidošanas, saglabājot aizsargājamās sugām piemērotas dzīvotnes.

RESTORATION OF FLOODPLAINS
Duration of the Project: October 2004 – June 2008
Partners: Nature Protection Board, Latvian Ornithological Society, 22 municipalities, including Valgunde municipality
Total budget: 1 200 000 EUR, 75% co-financed by the European Commission
Project Sites: 31 specially protected nature territories – Natura 2000 sites across Latvia
Project Goals: • restoration of biologically valuable and currently overgrown floodplain meadows;
• promotion of sustainable management of floodplain meadows through conservation of habitats suitable for threatened species.

Projekta vadītāja / Project Manager: Inga Ražinska
LPE Dabas projekta koordinātore / Project Coordinator: Andris Kārgers
Konsultanti / Consultants: Jānis Rozmanis, Vitālijs Zolīts, Edgars Leģinī u.c.
Foto / Photos: Vladislavs Lāmanis (landscape with geese), Gunārs Sauliņš (Alauda arvensis)
Zīmējumi / Illustrations: Nils Kaņķis & Orita Zagorska
Karte / Map: Baiba Strazdiņa
Maketētāja / Layout: Zane Neimane
Iespiests / Printed: Jelgava

Izdevēji: Latvijas Dabas fonds, 2008
LPE Dabas projekts "Pļavienu plānu atjaunošana Eiropas Savienības svarīgām un bīstapsēm"
Publisher: Latvian Fund for Nature, 2008
LIFE-Nature Project on Restoration of Floodplain Meadows for European Union Species and Habitats